

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

7. Alia solutio adversariorum oppugnantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

vocatur positivum ab adversarijs, ita se habet ut repugnet existere, quia adveniente existentia destruitur: ergo non est positivum.

150 Si autem respondeas etiam si possibile sit positivum rem creari, quia fit ex nihilo existentia, etiam si fiat ex aliquo essentia. Contra, quia esse essentia creatura ante coniunctionem cum esse existentia, vel est simpliciter nihil vel simpliciter aliquid positivum, non enim potest excogitari medium inter hæc extrema, cum opponantur contradictorie: si simpliciter aliquid: ergo nulla creatura absolute ex nihilo producta est: sed potius ex aliquo essentia, tanquam ex potentia quadam positiva existentia producta erit: unde sicut generatio hominis facta ab alio homine, non est simpliciter ex nihilo hominis: sed ex aliquo materia simul concurrente, & præsupposita ad actionem illam productivam hominis, ita similiter nec productio creaturarum, secundum esse existentia erit absoluta productio ex nihilo, sed potius ex aliquo: ne ergo hæc sequantur dicendum est possibilitatem non esse aliquid positivum, sed negationem.

SVBSECTIO VII.

Alia solutio Adversariorum oppugnatur.

151 **A**liter alij respondent dicentes absolute creaturam creari, fierique ex nihilo, esto secundum esse essentia positivum præsupponatur productioni existentia, quia quando creatio dicitur productio rei ex nihilo, solum est medio tollitur ex vi illius definitionis causa materialis receptiva, & ex qua res educatur: non vero præsuppositum esse alterius rei ad alteram quæ per actionem creativam producat, quare cum esse essentia creatura non sit potentia subiectiva vel receptiva existentia, sed solum potentia obiectiva, fit ut quantumvis esse essentia actuale, & positivum præsupponatur ad esse existentia, seu productioni illius, creatura non dicatur absolute fieri ex aliquo sui, sed ex nihilo.

Sed contra, quia existentia in sententia contraria recipitur in essentia, ac proinde est potentia receptiva, & non solum obiectiva illius: ergo nulla est solutio: antecedens constat primo, quia ideo probant adversarij essentiam, & existentiam distingui, quia si essentia, & existentia non distinguerentur, existentia esset irrecepta, quod reputant maximum absurdum ut videre est in *questione. Vtrum essentia distinguatur ab existentia*: ergo existentia recipitur in essentia: ergo essentia est causa materialis illius: ergo illud quod de novo producit non creatur, quia producit ex aliquo subiecto, unde Angelus nullo modo creabitur, quia neque creatur ratione essentia, illa enim per vos est improductibilis, neque ratione existentia, quia illa producit ex aliquo subiecto.

152 Secundo probatur idem antecedens, existentia in sententia Thomistica denominat, actuatur, & perficit essentiam intrinsicè constituendo ipsam extra causas: ergo recipitur in illa intrinsicè tanquam in subiecto. Probatur consequentia, omnis actus, & perfectio recipitur intrinsicè tanquam in subiecto in re, quam perficit, actuatur, & constituit: sed existentia perficit, actuatur, & constituit intrinsicè essentiam extra causas: ergo recipitur in-

trinsicè in illa tanquam in subiecto dependendo ab ipsa in esse fieri, & conservari: ergo educitur, quia educio est fieri dependenter ab aliquo tanquam à subiecto.

Tertio essentia, & existentia, ut asserit Albertus, componunt: ergo existentia recipitur in essentia tanquam in causa materiali illius. Probatur consequentia, omnis compositio aut est per modum continuationis, aut est per modum actus, & potentia: non est per modum continuationis: ergo est per modum actus, & potentia: sed in compositione per modum actus, & potentia, potentia est subiectum actus, & actus recipitur in potentia tanquam in subiecto, & causa materiali, sive talis compositio sit accidentalis, sive substantialis, ut videre est in compositione equi ex materia, & forma, & in compositione albi ex albedine, & pariete. Probatur minor, compositio per modum continuationis est solum in genere intensivo, vel in genere extensivo: neque est per modum intentionis, neque per modum extensionis: ergo nullo modo est compositio per modum continuationis. Maior procedit à sufficiente enumeratione compositionum per modum continuationis: imo si in rigore esset loquendum, sola compositio extensiva, est per modum continuationis, quia intensiva reducitur ad compositum per modum actus, & potentia. Probatur minor, omnis compositio intensiva, est propria qualitatibus: sed multa componuntur ex essentia, & existentia non potest esse per modum intentionis. Maior est sententia omnium Doctorum, cum Aristotele, qui *cap. de Substantia*, asserit substantiam non suscipere magis, & minus, & *cap. de Qualitate*, asserit, qualitatem suscipere magis, & minus, & ut explicant omnes Doctores, suscipere magis, & minus nihil est aliud, quam rem esse capacem intentionis, vel dicant adversarij, quo alio argumento esset convincendus qui diceret hominem componi intensive, quatenus componitur ex natura, & substantia, & per consequens Christum Dominum esse intensive compositum: ergo compositio per modum intentionis est propria qualitatibus. Minor præcipua est evidens, quia Angelus secundum adversarios componitur ex essentia, & existentia: sed Angelus non est qualitas: ergo non omnis compositio ex essentia, & existentia est in qualitatibus.

Deinde compositio ex essentia, & existentia, non potest esse per modum continuationis, quia hæc est propria rei materialis, & ad minus est in ordine ad locum extensum in sententia ipsorum adversariorum, & ideo ipsi negant qualitates spirituales posse continuari extensive: sed Angelus non est res materialis, neque extensus in ordine ad locum: ergo non componitur extensive, quatenus componitur ex essentia, & ex existentia: ergo solum restat quod compositio per modum actus, & potentia sit, quæ fit ex essentia, & existentia, quod etiam amplius videtur, quia partes determinatæ componentes unum per modum continuationis talis conditionis sunt, ut saltem divinitus in visum divisæ, & separatæ possint conservari: sed per te, quamvis esse essentia possit separatim ab esse existentia persistere, non tamen potest nec divinitus esse existentia conservari separatim ab essentia: ergo non vniuntur inter se per modum continuationis. Maior inductione facit.

cile ostenditur in omni ente composito, per modum continuationis, quod nos cognoscimus, ut in quantitate, substantia corpora, & qualitate, quorum partes omnes integrales saltem divinitus separari, & existere possunt sine partibus quibus non communicant.

Tandem, quia nulla pars, quae per continuationem vnitur alteri, denominatur altera, actu ipsam, ac perficit eandem, ut videre est in partibus quantitatis: sed existentia, quae vnitur essentiae, perficit, & actu ipsam: ergo non vnitur ipsi per modum continuationis. Reliquum ergo est ut compositio ex essentia, & existentia sit compositio per modum actus, & potentiae, cum autem omnis compositio per modum actus, & potentiae fiat ex aliqua causa materiali, & de se receptiva, & ex actu determinante illam, necesse est ut compositio ex essentia, & existentia fiat ex aliqua causa materiali recipiente actum, & ex actu determinante illam: sed causa haec materialis non potest esse ipsa existentia, cum per illam perficiatur essentia, & extrahatur à possibilitate ad actum secundum existentiam: ergo essentia erit causa materialis existentiae: ergo productio creaturae, secundum esse existentiae non erit absoluta creatio, quia creatio est productio rei ex nullo praesupposito subiecto, sed ad productionem creaturae secundum esse existentiae, praesupponitur causa materialis, & subiectum receptivum existentiae: ergo.

154 Dices primo praeter compositionem per modum continuationis, & per modum actus, & potentiae passivae, seu receptivae esse aliam compositionem ex actu etiam, & potentia non receptiva: sed quam appellat Caietanus *quasi 9. ad caput quintum, de ente, & essentia, differentia octava*, compositionem cum his illamque intercedere inter essentiam, & existentiam creatam, quia proprie loquendo, ut existimat author hic, nulla res datur quae constet ex esse & essentia, sicut constant plures res, ut equus, v. g. & homo ex materia, & forma: sed essentia solum componitur cum existentia, & e converso; itaque Caietanus, & alij Neoterici ipsius vestigijs insistentes, ut subterfugerint vim argumenti, & ne contra D. Thomam lib. 2. contra Gentes, cap. 33. negarent esse, & essentiam in creatis habere rationem actus, & potentiae, commentitiam hanc solutionem excogitarunt, ut advertit P. Suarez quos manifeste falsitatis redarguit hoc modo.

155 Quia omnis compositio vera secundum diversas habitudines est compositio ex his, & cum his, vel huius ad hoc (ut proprius Durandus dixit); nam in ordine ad terminum qui ex compositione resultat, dicitur compositio ex his, quia compositum non componitur cum componentibus: sed componitur ex illis; secundum autem habitudinem componentium inter se dicitur compositio cum his, vel huius ad hoc, quia unum cum alio componitur tertium; impossibile autem est dari aliquam veram compositionem, quin detur aliquid per illam compositum, quod unitatem aliquam habeat compositioni proportionatam: ergo impossibile est dari veram compositionem, quin sit compositio ex his. Consequentia est evidens ex dictis, & ex ipsa terminorum significatione: quid enim aliud est esse compositionem ex his nisi esse compositionem unius rei constantis ex multis. Antecedens vero patet, quia omnis vera actio praesertim transiens habet aliquem ad-

R. P. Ildeph. de Peña. Theol. Schol. Tom. I.

quatum terminum; ergo & compositio habet adequatum terminum ad quem terminetur, qui esse non potest nisi compositum.

Item, quia omnis compositio sit per unionem componentium, ex unione autem resultat unum non simplex: sed compositum. Sic igitur, si compositio ex esse, & essentia est vera, & realis compositio, ut ipsi dicunt, negari non potest, quin sit compositio ex his, sicut etiam negari non potest quin ex ea resultet una res composita; nam si haec non datur, quid quaeso est, quod ex esse, & essentia componitur?

Item Caietanus nullam rationem affert, neque afferre potest cur ex esse, & essentia non componatur una res. Item alioqui pari ratione diceret ex subsistentia, & natura non fieri unum quid, quod est plane falsum, quia suppositum substantiale est vere unum. Sequela patet, quia etiam haec compositio non est ex partibus substantiabilibus: sed ex essentia, & termino, seu modo essentiae.

Secundo sic argumentor, quia vel existens est unum, vel plura: sed non plura: ergo unum simpliciter. Probatur minor manifeste in Christo Domino, qui in sententia Caietani componitur ex essentia humana, & existentia Verbi divini: sed Christus Dominus ut fides catholica docet, est unus simpliciter ut habetur in Symbolo sancti Athanasij, ibi: qui licet Deus sit, & homo, non duo tamen, sed unus est Christus, &c. ergo existens seu compositum ex essentia, & existentia, est unum simpliciter: sed illud est unum tertium distinctum à quolibet extremo: ergo, &c. Probatur minor, illud est tertium, quod resultat post compositionem, & quod includit utrumque extremum, & distinguitur à quolibet illorum; sed existens post compositionem includit essentiam, & existentiam, & distinguitur à quolibet illarum: ergo existens est unum tertium compositum ex essentia, & existentia, v. g. Christus Dominus est unum tertium compositum distinctum à natura humana, & existentia Verbi scilicet sumptis, ex quibus componitur ut loquuntur Concilia, & sancti Patres: unde qui oppositum assereret, faceret contra modum loquendi sacrorum Canonum, decernentium Christum Dominum ex duabus, & in duabus naturis subsistere. Item alias quilibet fingeret etiam quod materia, & forma non componunt unum tertium, quod est falsissimum praeterquam quod ad nostrum argumentum sufficit, quod existentia recipiatur in essentia, quod concedit Caietanus, quia ex hoc sequitur manifeste actionem productivam creaturae non esse creationem, quia est productio ex praesupposito subiecto.

Dices secundo, quod ut actio non sit creativa debet esse ex praesupposito subiecto existente.

Sed contra evidenter in sententia Thomistica, 159 quia actio quae producta fuit forma ignis, non fuit creatio: sed illa non fuit ex praesupposito subiecto existente; ergo, &c. maior est certa apud adversarios, quia forma ignis educitur in eorum sententia, quod late probatum est in Physicis. Probatur minor, forma ignis fuit producta ex materia prima: sed materia prima non fuit praesupposita ut existens, ad illam formam, quia existit per existentiam ipsius formae; ergo forma ignis, & quaecumque alia substantialis non fuit producta ex praesupposito subiecto existente, & nihilominus multae formae substantiales in sententia

Nun 2 tentia

tentia adversariorum educuntur, & non creantur: ergo ut aliqua res non creetur non est necesse ut producat ex subiecto existente.

160 Aliter respondent adversarij, dicentes animum rationalem absolute creati etiam si producat in materia de se receptiva, & quæ illi secundum rem præsupponatur: ergo similiter creatura dicitur absolute creati etiam si actus existentie producat in esse essentie, & hæc sit causa materialis, & subiectum receptum illius.

161 Sed contra, quia productio animæ rationalis esto ex lege ordinaria sit in materia prima quam est informativa, est tamen simpliciter independens ab illa, ut ostendit firma eius persistens per modum conservationis, adhuc animo separato à materia, destructoque composito; sed productio existentie non est independens ab essentia: sed potius est dependens omnino ab illa, à qua nec divinitus potest separari ut docent ipsi adversarij, ex quo manifeste colligitur existentiam dependere ab essentia in esse fieri, & conservari, ratione cuius existentia educitur, & non creabitur, quia definitio eductionis est productio dependens à subiecto: ergo quamvis productio animæ rationalis in materia sit absoluta creatio productionis, tamen existentia in essentia non erit absoluta creatio: sed potius ut dixi quædam eductio, cum productio existentie non solum sit in essentia, tanquam in materia, seu potentia passiva, & receptiva, quatenus terminus per illam productus, non distat præsentialiter ab illa, ut illi substantialiter uniatur sine ulla dependentia, sed etiam quatenus ab illa dependet ut à causa influente, substantante, & materiali quam supponit necessario, quod non contingit eodem modo in animo rationali.

162 Ad hæc ut aliquod compositum dicatur absolute creati, non solum opus est ut aliqua ex partibus, quibus constat, simpliciter creetur: sed etiam omnes, & unio, vel vinculum, quo illæ inter se connectuntur, cum actio productiva compositi in quantum talis sit actio ipsa unitiva partium eius, ut late probat *libri de celo*: ergo ut compositum ex essentia, & existentia creetur, non sufficit creati esse existentie, si ipsum esse essentie sit improductum, & increatum, & ex ipso per modum causæ materialis producat unio, & compositum existens.

163 Si respondeas Deum posse producere formam lapidis à materia per actionem dependentem ab illo; imo, & formam actu pendente à materia, seu illi inhaerentem unire eidem materiæ per actionem creativam, & compositum illud vocaretur simpliciter creatum.

164 Sed contra manifeste, quia negandum est compositum illud absolute vocandum creatum, quia dicit dependentiam. Tum in unione, tum in forma à subiecto, & causa materiali, ratione cuius probabilissimum existimo nullum posse dari compositum essentiale, quod possit appellari creatum, quia licet materia, & forma creentur, ut videre est in homine, unio tamen nullo modo adhuc divinitus potest creatione produci, quia est modus informationis, & quatenus talis dependet necessario ab una parte tanquam à subiecto, & causa materiali quod opponitur creationi, quæ petit esse productionem rei independentis à subiecto.

SVBSECTIO VLTIMA.

Postremum argumentum principale ponitur.

OVia si possibile ab æterno est actu positivum, existeret ab æterno: sed non existit ab æterno, ut est certissimum in nostra fide, quia quicquid existit extra Deum existit, & est productum in tempore: ergo ens possibile non est quid positivum. Probatur maior, illud est existens, quod habet esse actu vere, & extra causas, quia non continetur intra illas: ergo esset existens.

Dices, quod illud est extra causas, quod actu producat ab ipsa causa.

Sed contra: ergo Deus non existit. Probatur 165 consequentia, Deus non producat ab aliqua causa, imo neque potest produci: sed illud quod non producat non est extra causas, & per consequens non existit: ergo Deus non existit; sed hoc est hæreticum: ergo Deus existit; sed ideo Deus existit, quia habet esse actuale positivum, & quia habet illud independentem ab alio, habet illud à se, & necessario: sed possibile ab æterno habet esse actuale verum, & reale distinctum à Deo: ergo est existens ab æterno.

Confirmatur, & sumo existentiam ut sic, quæ 166 tenus præcendit ab existentia creata, & increata. Conceptus essentialis existentie ut sic est solum, quod opponitur non enti, & quod sit ens reale, quia quicquid addatur non pertinet ad conceptum existentie ut sic; sed potius ad conceptum talis, & talis existentie: sed ens possibile ab æterno est verum ens reale positivum, & oppositum nihilo: ergo est existens. Maior probata est: minor est sententia, quam oppugnamus; consequentia patet evidenter, quia cuicumque convenit definitio essentialis existentie, convenit existentie; sed enti possibili convenit definitio essentialis existentie: ergo convenit existentia. Alia argumenta videantur apud Patrem Hurtado, ut est illud de actu assensus, & dissensus quod actualiter essent in eodem intellectu, & actualiter esset peccatum, & gratia, & actualiter salvaretur, & condemnaretur; & ego actu essem in pluribus locis, quia habeo plures per essentias locales, secundum suum esse essentiale, & actuale, & solum ponderabo hic, quod simul esset in eadem materia privatio, & forma illius; sed hoc est impossibile, quia privatio, & forma opponuntur: ergo, &c.

Dices quod privatio non opponitur possibili 167 tati formæ: sed existentie illius exercitæ provt exercitæ, quæ tunc non datur, quando datur privatio. Bene respondes, sed contra omnia tua principia: ergo privatio actualiter connotat, quod non est actualiter. Patet consequentia, privatio actualiter connotat existentiam formæ exercitam provt exercitam; sed existentia formæ exercita provt exercita, non est actualiter quando connotatur à privatione: ergo connotat aliquid actualiter, quod actualiter non est. Tunc sic, illud etiam quod connotat actualiter privatio, connotat quod actualiter materia prima, quando est sub privatione formæ, quia connotat id per quod actualiter simpliciter destruitur in illa privationem: sed id per quod actualiter destruitur materia, & quod destruit privationem est existentia formæ exercita provt exercita, quæ actualiter non datur: ergo